

Juletræer og pyntegrønt

Anlæg af juletræ- og pyntegrøntkulturer er et godt alternativ til landbruget. Men det er også en tillidssag, som kræver, at De får god rådgivning og har en stor faglig ekspertise i ryggen.

Hos Hedeselskabet har vi projekteret, plantet, vedligeholdt og solgt fra tusindvis af hektarer med juletræer og pyntegrønt.

Det giver vore kunder den størst mulige sikkerhed for et godt økonomisk udbytte - uden overraskelser undervejs.

Kontakt Hedeselskabet og få et konkret tilbud på anlæg af Deres juletræ- og pyntegrøntkulturer.

Lokalkontakt:

Skovfoged N. Nielsen

Telefon 98 29 60 18

Biltelefon 30 86 22 28 eller:

HEDESELSKABET

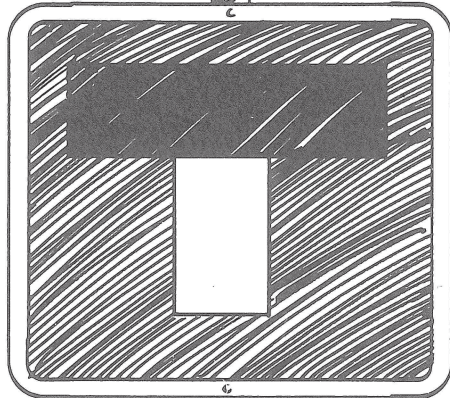

Nordjyllands skovdistrikt
Nyhavnsgade 6, 9100 Ålborg
Telefon 98 12 14 77

HAMMER BAKKER - *Nyt*

1993, ÅRGANG 3, NR. 1

*Det er nemmere
at skyde genvej*

når man er lokal.

Vi behøver ikke at tage de store omveje.
Vi er lokale og ta'r altid den korteste vej.

Din personlige bankrådgiver kender dine forhold og lokalsamfundets muligheder, og finder nemmere den rigtige løsning.
Hos os skal du ikke vente på en godkendelse fra et fjernt kontor.

Den lokale bank finder en genvej for dig.

 Nørresundby Bank

- den lokale bank

HAMMER BAKKER

-Nyt

1993, ÅRGANG 3, NR. 1

Redaktion: Arne Neergaard Jacobsen

Kære læsere.

Så er årets generalforsamling afviklet, og vi bringer i dette nummer uddrag af formandsberetningen samt et kort referat af generalforsamlingens forløb.

Generalforsamlingen var velbesøgt og fik et roligt og udbytterigt forløb. Der var ingen bemærkninger til hverken formandsberetningen eller regnskabet, og kontingentet blev godkendt uændret. Samtlige valg var genvalg, og først under evt. blev der en livlig debat, især om uanmeldte terrænløb.

Johs. Høgsted Jensen underholdt forsamlingen med et foredrag om "Mennesker i Hammer Bakker gennem 100 år." Foredraget gav et dækkende indtryk af både de faste beboere og af det kunstnerliv, som før er beskrevet her i bladet.

I dette nummer bringer vi også indlæg af to nye medarbejdere: Karl Møller, formand for "Egnsmindesamlingen for Sulsted og Ajstrup Sogne" og Poul E. Kristensen, landinspektør i Vestbjerg.

Desuden har Sheena Villadsen glædet os med en af sine dejlige tegninger, - denne gang er det "Østbjerghus" i Paradisdalen - i sin tid hjem for maleren Schlichtkrull.

a.n.j.

Formand:
Advokat Tage Kragbak
Vesterbæk 45
9310 Vodskov
Tlf. privat: 98 29 69 99
Tlf. kontor: 98 16 16 00

eller:
Kasserer:
Arkitekt Jens Anderberg
Kinnerupgård
Sæbyvej
9310 Vodskov
Tlf. 98 28 63 63

Formandens beretning om Lodsejers sammenslutningen Hammer Bakkers virksomhed det forløbne år på Sammenslutningens 3. ordinære generalforsamling tirsdag den 30. marts 1993 på Sulsted Kro.

I dette 3. år i Sammenslutningens historie har bestyrelsen søgt at bringe Sammenslutningens virksomhed ind i den rolige gænge, arbejdet bør foregå i, når der ikke er påtrængende opgaver at løse.

Der har været holdt 3 bestyrelsesmøder i løbet af året.

HAMMER BAKKER-NYT:

I vedtægternes formålsparagraf vejer formidling af oplysninger om Hammer Bakker til Sammenslutningens medlemmer og overfor omverdenen tungt.

Formålet er i det allervæsentligste søgt opfyldt gennem udgivelse af Hammer Bakker-Nyt, der som bekendt er Sammenslutningens medlemsblad.

Hvad der måske er mindre kendt, er, at man også kan abonnere på bladet. Et mindre antal interesserede benytter sig heraf. Abonnementsafgiften er kr. 100,00 om året.

I løbet af året er der udgivet 2 numre, nemlig 1992, nr. 1 i maj 1992 og 1992, nr. 2 i august.

Redaktør er fortsat Arne Neergaard Jacobsen, som har udfoldet store og succesfulde bestræbelser på at gøre bladet alsidigt og læseværdigt.

Bidragydere med tekst eller illustrationer er Søren Himmelstrup, Johs. Høgsted Jensen, Erik Lottrup, Chr. Roesdahl, Jens Chr. Schou, Per Thomassen og Sheena Villadsen.

Stor tak til disse, som iøvrigt ikke har fået vederlag, men får lejlighed til at deltage i den forfatterfrokost, som Sammenslutningen giver, og som er ved at blive en tradition. Den er sidste år holdt hos Arne Neergaard Jacobsen på Tandal og holdes i år i næste måned hos Niels Bundgaard på Attrupgård.

Der er også genoptrykt en kronik af Renal Bache og illustrationer af Renal Bache og af Gartner-Karl.

Endvidere tak til annoncørerne, som har gjort udgivelsen af bladet økonomisk mulig.

FEST:

Ifølge formålsparagraffen skal Sammenslutningen medvirke til kendskab og samvær Sammenslutningens medlemmer imellem.

Et særdeles vellykket arrangement med henblik herpå holdtes den 25. august på Tandal, nemlig den allerede legendariske høstfest. Man mødte med madkurv på Tandal, hvor Sheena Villadsen-billeder dekorerede væggene i atelieret, og hvor Bankdirektør Hakon Wormslev holdt alle i ånde med sit indlæg "Facts og myter om Sagfører A. Olesen".

"Visens Venner" holdt med strengeleg, forsang og omdelte visehæfter stemningen høj hele aftenen.

Foreningens ellers så nøgterne sekretær bemærkede i protokollen: "Det var alt i alt en aften, som fortjener at blive gentaget". Og det havde han helt ret i.

I år vil festen sandsynligvis komme til at tage udgangspunkt i en tur med hestevogn gennem bakkerne, og arrangementet planlægges til 15. maj.

FRILUFTSAKTIVITETER:

Også i år har mange mennesker, dels organiseret, dels uorganiseret, løbet rundt i bakkerne, både på og udenfor vej og sti og stort set uden at have indhentet tilladelse, også i de tilfælde, hvor loven kræver dette. Der vil snarest blive rettet henvendelse til Friluftsrådets Aalborg-afdeling for at få denne organisation til at forklare diverse klubber om reglerne for organiseret færdsel i private skovområder.

Organiseret aktivitet vil der iøvrigt blive tale om, når der nu på fredag den 2. april holdes Danmarksmesterskab i militært orienteringsløb i bakkerne med 300 deltagere. Løbet afholdes først

Formandens beretning om Lodsejers sammenslutningen Hammer Bakkers virksomhed det forløbne år på Sammenslutningens 3. ordinære generalforsamling tirsdag den 30. marts 1993 på Sulsted Kro.

I dette 3. år i Sammenslutningens historie har bestyrelsen søgt at bringe Sammenslutningens virksomhed ind i den rolige gænge, arbejdet bør foregå i, når der ikke er påtrængende opgaver at løse.

Der har været holdt 3 bestyrelsesmøder i løbet af året.

HAMMER BAKKER-NYT:

I vedtægternes formålsparagraf vejer formidling af oplysninger om Hammer Bakker til Sammenslutningens medlemmer og overfor omverdenen tungt.

Formålet er i det allervæsentligste søgt opfyldt gennem udgivelse af Hammer Bakker-Nyt, der som bekendt er Sammenslutningens medlemsblad.

Hvad der måske er mindre kendt, er, at man også kan abonnere på bladet. Et mindre antal interesserede benytter sig heraf. Abonnementsafgiften er kr. 100,00 om året.

I løbet af året er der udgivet 2 numre, nemlig 1992, nr. 1 i maj 1992 og 1992, nr. 2 i august.

Redaktør er fortsat Arne Neergaard Jacobsen, som har udfoldet store og succesfulde bestræbelser på at gøre bladet alsidigt og læseværdigt.

Bidragydere med tekst eller illustrationer er Søren Himmelstrup, Johs. Høgsted Jensen, Erik Lottrup, Chr. Roesdahl, Jens Chr. Schou, Per Thomassen og Sheena Villadsen.

Stor tak til disse, som iøvrigt ikke har fået vederlag, men får lejlighed til at deltage i den forfatterfrokost, som Sammenslutningen giver, og som er ved at blive en tradition. Den er sidste år holdt hos Arne Neergaard Jacobsen på Tandal og holdes i år i næste måned hos Niels Bundgaard på Attrupgård.

Der er også genoptrykt en kronik af Renal Bache og illustrationer af Renal Bache og af Gartner-Karl.

Endvidere tak til annoncørerne, som har gjort udgivelsen af bladet økonomisk mulig.

FEST:

Ifølge formålsparagraffen skal Sammenslutningen medvirke til kendskab og samvær Sammenslutningens medlemmer imellem.

Et særdeles vellykket arrangement med henblik herpå holdtes den 25. august på Tandal, nemlig den allerede legendariske høstfest. Man mødte med madkurv på Tandal, hvor Sheena Villadsen-billeder dekorerede væggene i atelieret, og hvor Bankdirektør Hakon Wormslev holdt alle i ånde med sit indlæg "Facts og myter om Sagfører A. Olesen".

"Visens Venner" holdt med strengeleg, forsang og omdelte visehæfter stemningen høj hele aftenen.

Foreningens ellers så nøgterne sekretær bemærkede i protokollen: "Det var alt i alt en aften, som fortjener at blive gentaget". Og det havde han helt ret i.

I år vil festen sandsynligvis komme til at tage udgangspunkt i en tur med hestevogn gennem bakkerne, og arrangementet planlægges til 15. maj.

FRILUFTSAKTIVITETER:

Også i år har mange mennesker, dels organiseret, dels uorganiseret, løbet rundt i bakkerne, både på og udenfor vej og sti og stort set uden at have indhentet tilladelse, også i de tilfælde, hvor loven kræver dette. Der vil snarest blive rettet henvendelse til Friluftsrådets Aalborg-afdeling for at få denne organisation til at forklare diverse klubber om reglerne for organiseret færdsel i private skovområder.

Organiseret aktivitet vil der iøvrigt blive tale om, når der nu på fredag den 2. april holdes Danmarksmesterskab i militært orienteringsløb i bakkerne med 300 deltagere. Løbet afholdes først

og fremmest på Hedeselskabets område. Hedeselskabet og øvrige berørte lodsejere har været spurgt og har givet tilladelse. Lods- ejersammenslutningen sidder, personificeret ved Jens Anderberg, i løbets præsidium.

Lørdag den 27. marts fandt der et orienteringsløb sted i bakkerne, ifølge Nordjyllands Radio med omkring 1.000 deltagere. Ingen lodsejere var underrettet eller spurgt. Bestyrelsen vil opklare forholdet og oplyse rette vedkommende om gældende regler.

Hvis den spirende aktivitet med mountainbikes - og mountainbike- kørere vil jo helst køre udenfor vej og sti - tager til, vil der ligge en opgave for den nye bestyrelse i at inddæmme dette problem.

Som aftalt i Hammer Bakker-Nyt 1992, nr. 2, trådte den nye lov om naturbeskyttelse med tilhørende bekendtgørelser i kraft den 1. juli sidste år. Loven indeholder nogle udvidelser og enkelte indskrænkninger i offentlighedens adgang til privatejede skove. Til offentlige skove er der friere adgang. Dette kan let give problemer, da publikum - bevidst eller ubevidst - behandler Hammer Bakker som et offentligt område. Spørgsmålet om at formidle og håndhæve forskellen overfor offentligheden er et vanskeligt problem, som bestyrelsen endnu ikke har givet sig i kast med.

"FLERSIDIG UDNYTTELSE AF HAMMER BAKKER":

Den allervæsentligste del af min beretning på generalforsamlingen sidste år drejede sig om projektet med betegnelsen "Flersidig udnyttelse af Hammer Bakker". Den del af beretningen er gengivet i Hammer Bakker-Nyt 1992, nr. 1.

Efter generalforsamlingen sendtes den omhandlede del af beretningen til Hedeselskabet, Friluftsrådet, Skov- og Naturstyrelsen og Nordjyllands Amt med en opfordring til "at se bort fra indbygget planlægningslyst og til i stedet at glæde sig over, at man lige for hånden har et så enestående område som Hammer Bakker, som uden anvendelse af en eneste planlægningskrone i allerhøjeste grad kan anvendes af offentligheden".

Sammenslutningen har ikke fået svar på henvendelserne, men efter hvad der foreligger oplyst for S sammenslutningen, er projektet i

dets oprindelige form - som omfattende hele Hammer Bakker - afsluttet uden, at de interesser i retning af konkret planlægning med konkrete tiltag i terrænet, der findes i Friluftsrådet og i Skov- og Naturstyrelsen, er søgt konkretiseret og gennemført.

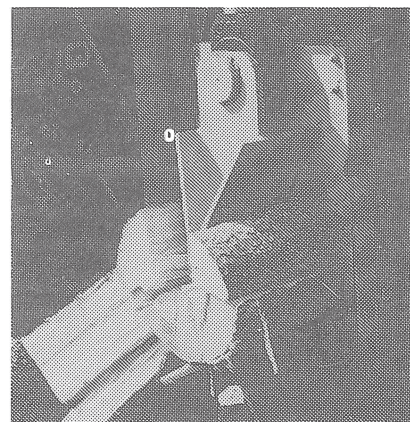
Derimod fortsætter projektet i mindre skala på Hedeselskabets og Amtets arealer i bakkerne, således at der for disse arealers vedkommende udarbejdes særdeles detaljerede digitaliserede kort af den type, der blev præsenteret i den rapport, der udsendtes i januar 1992, og som omtaltes i forrige formandsberetning.

Projektets fortsættelse på Hedeselskabets og Amtets områder vil ikke direkte påvirke de øvrige lodsejeres områder, men det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at sige, om der kommer en sideeffekt i form af større publikumspres på bakkerne som helhed.

Tage Kragbak

COMBI-CUT TRÆKLØVER UDLEJES

-den professionelle brændekløver

Kapper og kløver alle træsorter op til 30 cm i diameter.
Stor kapacitet: 5-8 rummeter pr. time.
Ingen roterende dele = sikker i brug.
Oliepumpen trækkes af traktorens P.T.O.
Effektbehov ved 400 o/min: 40 hk.

KIRKEBAKKE SKOVBRUG

Tlf. 98 29 68 18 Biltlf. 30 98 82 96

Træk af vegetationen i Hammer Bakker.

Ved denne lejlighed vil vi rette blikket mod en karakteristisk og let kendelig plantegruppe - nemlig bregnerne.

I hele Verden er der registreret ca. 9.000 forskellige bregnearter. Langt de fleste findes i tropiske egne; her i Danmark må vi nøjes med et beskedent antal på ca. 34, når forvildede og indslåbte arter tælles med. I Hammer Bakker har undertegnede noteret 12 forskellige bregnearter - måske kan der findes endnu et par stykker, hvis man er heldig og kigger godt efter.

Hammer Bakkers varierede natur byder på mange gode voksesteder for bregner, der da også udgør en væsentlig bestanddel af bakernes vegetation. Skyggefulde plantager, let fugtige skovskrånter, muldrige bøgeskove og tørre hedebakker: overalt træffer man på bregner.

På en spadseretur ad stierne rundt om Pebermosen vil man kunne opleve i hvert fald halvdelen af alle områdets bregnearter. To af de stateligste og mest iøjnefaldende arter, der samtidig er meget almindelige i skove og plantager, tilhører slægten Mangeløv. Begge har mørkegrønne blade på op til en meters længde.

Den første af disse er Almindelig Mangeløv med enkelt snitdelte blade, og den anden er Bredbladet Mangeløv, hvis blade er flere gange delte. Bredbladet Mangeløv er nok den hyppigste bregne i Hammer Bakker - endnu almindeligere end Almindelig Mangeløv! Også Almindelig Engelsød ses flere steder omkring Pebermosen, men med sine kun 20-30 cm lange blade fører der en mere tilbagetrukket tilværelse.

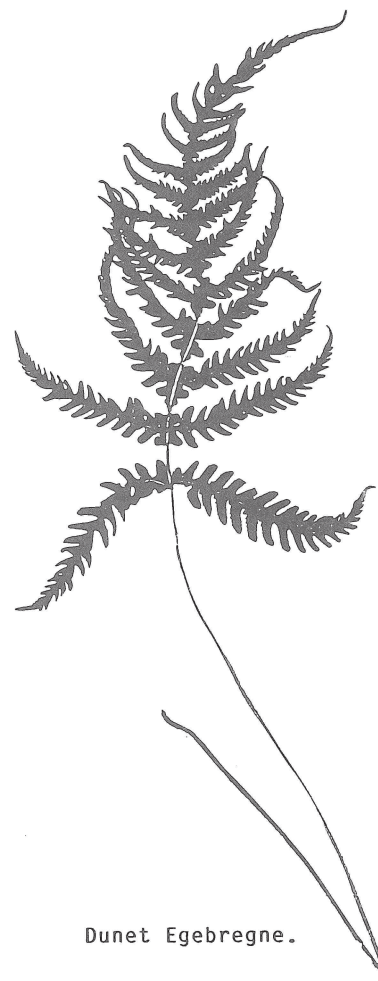
Kambregnen kunne godt ved en overfladisk betragtning ligne Engelsød lidt, men den adskiller sig derfra bl.a. ved at have to slags blade: sterile blade, der er blanke og mørkegrønne med tåtsiddende, brede bladafsnit, og sporebærende blade, der er mere stive og oprette og vajer som små faner over planten, og som har ganske smalle, vidt adskilte afsnit med sporehuse siddende tæt på undersiden. En lille, meget smuk bregne, der er ganske sjæl-

den i de fleste egne af Danmark. I Hammer Bakker har jeg set den seks steder - på alle lokaliteter i få eksemplarer. Nær Pebermosen står den ved foden af den nordvendte skovskråning ved mosens sydlige bred - et sted, hvor lidt fugt siver ud af skrån-ten, og sådan kan Kambregnen netop bedst lide det. Under lignende forhold kan den findes ved sydvesthjørnet af Brødland Sø, og et enkelt eksemplar står nær de sørgelige rester af den gamle

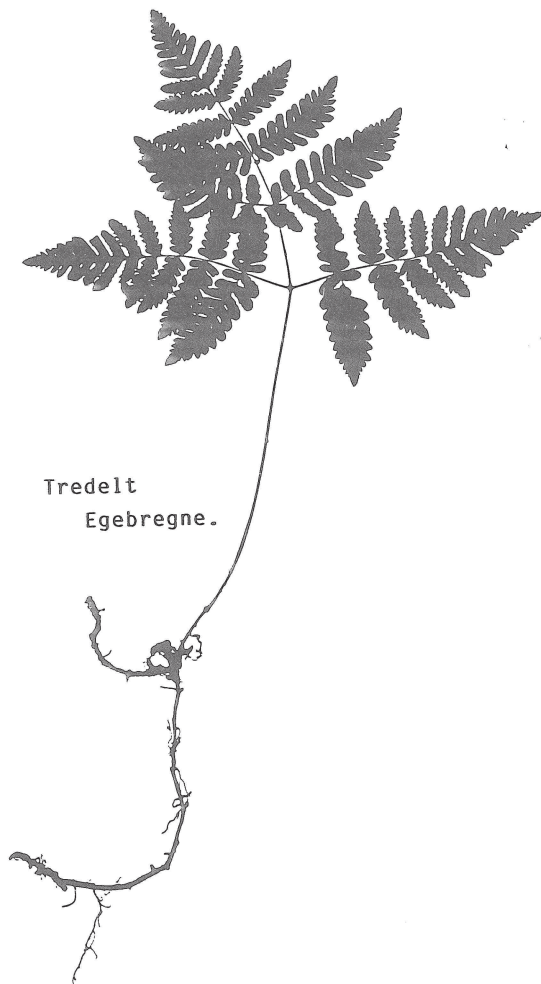
Helenekilde ved Hammer Kirke.

Ved Pebermosen træffer vi også den meterhøje Fjerbregne, der har sit navn efter det meget findelte løv. Denne art kan godt lide fugtige voksesteder; vi finder den i det sumpede parti ved mosens sydøsthjørne.

Og i skoven ved mosens østende kan man være heldig at finde Dunet Egebregne, hvis to nederste bladflige hænger nedad på en karakteristisk måde (se illustrationen til venstre). Dette særpræg har givet anledning til, at planten også er blevet kaldt "I. P. Jacobsenbregnen", idet disse bladflige angiveligt skulle ligne den berømte digters overskæg! Sin korte levetid til trods - han blev kun 38 år - huskes I. P. Jacobsen ikke blot for sit forfatterskab; han var også en af sin tids dygtigste botanikere. Men tilbage til den dunede Egebregne: den er en af de sjæld-

Dunet Egebregne.

Tredelt
Egebregne.

neste bregner i vort område (ikke i landet som helhed).

Lad os runde denne lille notits om bregnerne i Hammer Bakker af med at nævne to, der næsten altid vokser i større sammenhængende bestande. Den første af disse er Ørnebregnen, Danmarks største bregne, der kan blive op til 2 meter høj. Den finder man på tørre steder i skove eller på hedebakker, hvor den kan danne næsten kratagtigt tætte bevoksninger. På den sydvendte skråning nord for Brødland Sø kan man se en hel lille skov af Ørnebregner.

Den anden af disse bestanddannende bregner er den lille ca. 30 cm høje Tredelt Egebregne, der findes enkelte steder i bakkerne. Ved forårstid har dens blade en helt særegen

lysegrøn farve, der ikke ligner nogen anden grøn nuance! Har man først én gang set det forårsgrønne skær af Tredelt Egebregne inde mellem bøgestammerne, vil man altid kunne kende den igen, selv på afstand. Se den f.eks. i skoven ved Kishøj.

Kig lidt nærmere på bregnerne, næste gang, du færdes i bakkerne, og glød dig over den variationsrigdom, som også denne plantegruppe kan fremvise.

Chr. Roesdahl

KORTLÆGNINGEN AF HAMMER BAKKER

Bakkernes kortlægning kan opdeles i 2 kategorier:

1. Den økonomiske opmåling og kortlægning.
2. Den topografiske opmåling og kortlægning.

Jeg vil senere komme ind på disse kortlægninger, og i dette indlæg fortælle om hvilke korttyper, der findes i arkiverne og er til rådighed til reproduktion og udgiften forbundet hermed.

De økonomiske kort, matrikelkortene, der viser grænserne for matrikelnumre, offentlige veje, private veje, vandløb, fredskov m.m. og for en del ældre korts vedkommende tillige en del topografiske oplysninger, bygninger og boniteringstakster, fremstilles i Kort- og Matrikelstyrelsen og føres løbende à jour, når der sker ændringer, ved arealoverførsel, udstykning m.m.

Ajourføringerne har indtil ca. 1970 foregået således, at alle tidligere skel blev overstreget, men forblev synlige på kortet. Dette gav mulighed for historisk at følge ændringer af ejendommens afgrænsning på kortene. En ulempe ved dette princip var, at det ajourførte matrikelkort blev slidt og utydeligt i de områder, hvor skelændringer var hyppige. Kortene måtte derofr med mellemrum omtegnes på nyt papir, med de aktuelle skel på omtegningsstidspunktet. De originale kort blev arkiveret efter færdiggørelse af det nye omtegnede kort.

Kortene er i landområderne tegnet i målforholdet 1:4.000. Et matrikelkort af nævnte type er behæftet med en såkaldt indkrympning på nogle procent. Dette skyldes, at matrikelkortene er fremstillet på grundlag af målinger udført ved matrikuleringen i perioden 1806 til matriklens ikrafttræden i 1844. Kortene er i dette tidsrum krympet. Derfor er matrikelkortenes målforhold ikke præcis 1:4.000, men f.eks. 1:4.100.

Siden 1970 er ajourføringen af matrikelkort ændret således, at kortet efter ændringen kun viser nye skel, medens gamle skel er raderet væk.

Hele landet er kortlagt med ca. 15.000 matrikelkort.

Hammer Bakker kan dækkes af 10 matrikelkort. 4 kort i Sulsted sogn og 6 kort i Hammer sogn.

Matrikelkortene kan erhverves i Kort- og Matrikelstyrelsen, der består af det gamle Matrikeldirektorat, Geodætisk Institut og Sø-kortarkivet, der blev sammenlagt i 1988 til Kort- og Matrikelstyrelsen. (KMS)

I KMS kan erhverves diverse kortprodukter, både nye og gamle kort, det være sig kopier af de gamle målebordsblade fra perioden 1870-1900 i målforholdet 1:20.000, håndkolorerede kopier heraf samt nyere kopier fra tiden, indtil disse kort blev afløst af de såkaldte 4 cm kort i 1:25.000.

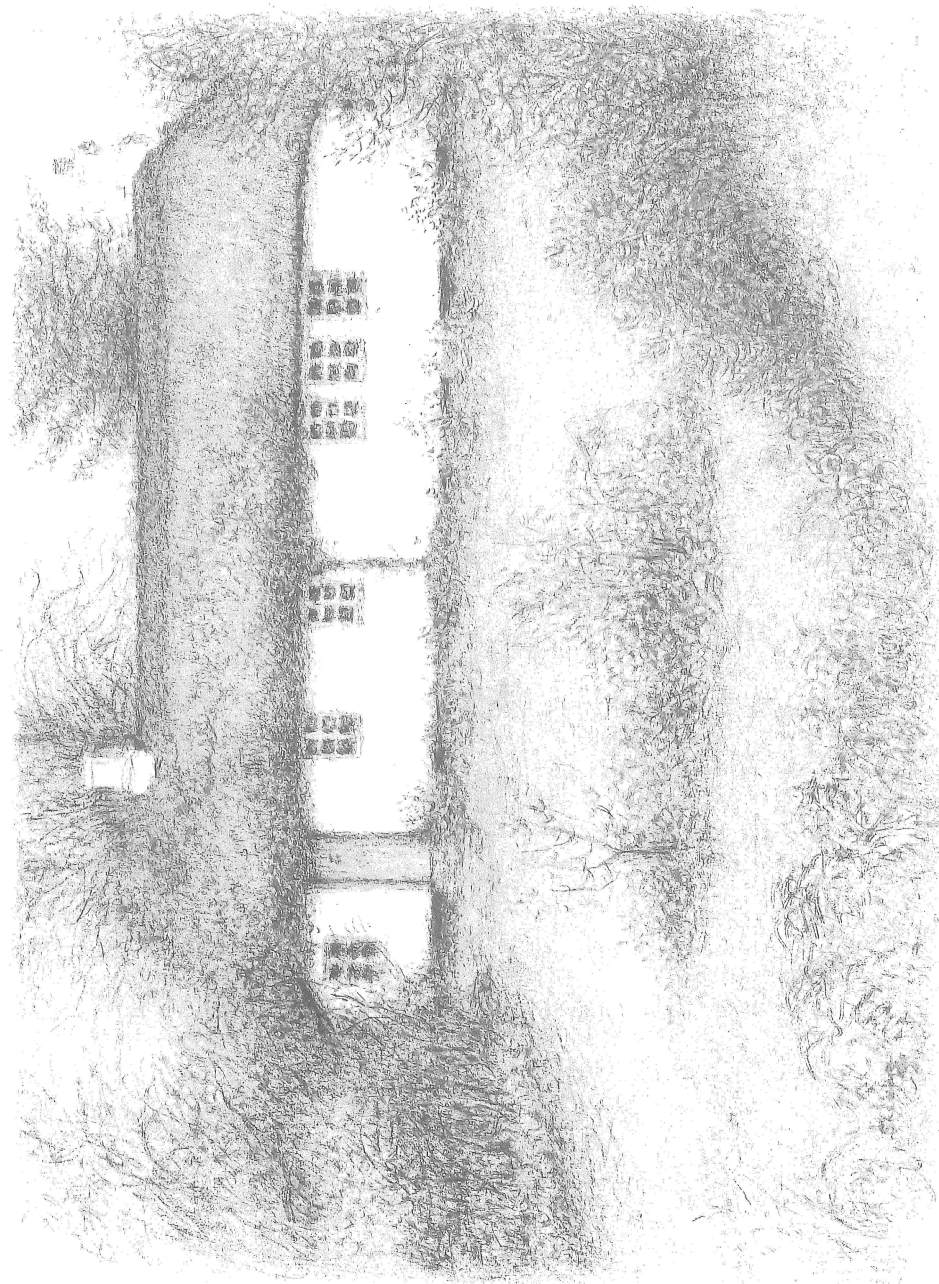
Kortene ligger i prisklassen kr. 100,00 til kr. 500,00 pr. stk. 4 cm kort kan erhverves i boghandel til kr. 55,00 pr. stk.

Kopier af matrikelkortene kan ligeledes erhverves, det gælder både de helt aktuelle tryk af dagens matrikelkort og kopier af de gamle matrikelkort. Kortene leveres i planer i størrelsen A1 (målforhold 1:4.000) eller A3 (målforhold 1:8.000), og de ligger i prisklassen kr. 200,00 for A1 til kr. 100,00 for A3 udgaven.

Det er også muligt at erhverve luftfotos i prisklassen kr. 160,00 - kr. 360,00 (kontaktkopi i 1:25.000 eller forstørrelser 30 x 40 cm).

Vestbjerg i marts 1993

Poul G. Kristensen

HEGN

Enhver form for hegning udgør en stor post - såvel økonomisk som arbejdsmæssig.

Det traditionelle fletheegn og pigtråd har i mange år været næsten enerådende på markedet, men i løbet af de senere år er forskellige typer af elektriske hegn anvendt til mange forskellige hegninger.

Fletheegn, (Skovgårde, Stålgårde). Afgørende for fletheegnets kvalitet er vægten pr. meter hegn ved en given højde og maskestørrelse, galvaniseringens (zinkbelægningens) tykkelse og fletning eller svejsning. De vandrette tråde er let bølgede, hvilket er vigtigt for at give hegnet elasticitet og dermed øget styrke. Ved flere typer fletheegn er afstanden mellem de vandrette tråde mindst ved jorden, hvilket gør hegnet tættere og dermed bedre egnet imod gennemtrængning af mindre dyr.

Kombihegn, d.v.s. fletheegn med elektrisk spænding påsat. Det er især hegnstyper med særlig stor trækstyrke i trådene. Jeg vil dog ikke anbefale disse typer, idet det er kendt, at dyr, som har siddet fast i disse hegn, er omkommet som følge af de elektriske chok.

El-hegn, (Glattrådshegn). Også for denne type hegn er trådenes kvalitet, d.v.s. styrke og belægning, af stor betydning for hegnets kvalitet. Foruden tråd består glattrådshegnet af et system af pæle og afstandsholdere. Afstandsholdere er pæle, som står på jorden og holder afstand mellem trådene. For hver 40-50 m bankes en pæl i jorden, og for hver 10 m monteres en afstandsholder. At afstandsholderne står ovenpå jorden gør, at disse hegnstyper sjældent beskadiges af snetryk, væltede træer m.m., hvilket også er medvirkende til mindre krav angående vedligeholdelse. Især ved midlertidige hegninger, f.eks. ved rotations- og stribeafgræsning vil disse hegn have indlysende fordele, det gælder især de let flytbare "stribeafgræsningshegn".

Flethegnet er dog stadig et meget anvendt, effektivt hegn, som også fungerer, når strømmen svigter.

Ved valg af hegnspæle og hjørnestolper er der mange muligheder. Pæle af lærk, eg og fyr vil normalt holde længere end gran. Brugte el- og telefonmaster er jo næsten uforgængelige hjørnestolper. Jernpæle er nemme at slå i jorden og lette at flytte igen, men de rustner. Betonpæle er dyre i anskaffelse og derved dyre, vedvarende hegn, ofte med påsat maskinfletning. Træpælens holdbarhed forlænges betydelig ved imprægnering. I de senere år er pæle af azobé træ, især til el-hegn, anvendt i stigende grad.

Før valg og opsætning bør hegningen planlægges meget omhyggeligt. Husk at omkostningerne pr. ha bliver større, jo mindre det indhegnede areal er.

I en kvadratisk formet indhegning får du det største areal hegnet for samme løbende meter hegn.

Ved planlægning af hegnet bør man opstille nogle forventede krav, f.eks. formål, holde dyr inde eller ude, udeseende, opsætning, pris, flytbarhed, vedligeholdelse, evt. strømforsyning o.m.a.

Når disse overvejelser har fundet sted, er det klogt at indhente tilbud med priser fra forskellige firmaer, idet der ofte er store prisforskelle. Husk også tilbud fra professionelle hegnsfirmaer, der ofte kan levere et færdigt, opsat hegn, incl. evt. låger, led og pæle.

Ved planlægningen bør hegnslinien tilstræbes så jævn og lige som mulig for at undgå for store spændinger på hegn og stolper, da dette bevirker, at hegn og stolper jævnlige må henholdsvis strammes og rettes op. I stærkt kuperet terræn skal pælene stå tættere, hvilket fordyrer hegnet. Det er vigtigt, at hjørnestolper samt andre retningsændringer er særdeles solidt afstivede. Husk det er disse stolper, der bærer hegnet, medens mellemstolper kun støtter det.

Jens Pedersen

For vejl. oplysninger ang. pæle og hegn, opsætning, stenter, færiste, fangfolde samt leverandørfortegnelse kan jeg henvise til:

"Hegn til Natur og Landskab - et idekatalog"
af Lars Kjærbølling (33 sider).

Udgivet af:

Forskningscentret for Skov & Landskab

Skovbrynet 16

2800 Lyngby

Tlf.: 45 93 12 00

ADVOKATFIRMAET

KINNERUP & PARTNERE

Stig Ejler Jensen(H)	O. Nepper-Christensen(H)	Vesterbro 23
Tage Kragbak(H)	Jørgen Pasgaard(L)	9100 Aalborg
Mona Martens(H)	Jens Rye-Andersen(H)	Tlf. 98 16 16 00
		Fax: 98 16 66 22

Medlem af EUROJURIS International

ERINDRINGER

I dag benævner man almindeligvis hele bakkepartiet, der indrammes af vejene mod Hjørring og Frederikshavn, fra Sulsted mod Grindsted og fra Vodskov til Vestbjerg som Hammer Bakker.

Har en ejendomsmægler et hus til salg i Vestbjerg, benævnes det som en særlig attraktion, at huset ligger nær Hammer Bakker. Dette er ikke helt rigtigt, for den vestligste del af bakkepartiet hedder Vestbjerg Bakker, hvilket også fremgår af generalstabskortene.

Grænsen mellem Hammer og Sulsted sogne går meget tæt syd for Hammer Kirke ved den hellige kilde, omtrent indtil Torndal, hvor i sin tid Gammeljordshuset lå som den yderste forpost i Sulsted sogn og videre mod syd til Ørndal.

Niels Hedins bog om Hammer Bakker omhandler således - og vel helt naturligt - væsentligst bakkerne i Hammer sogn, hvor sagfører Olesen regerede, opkøbte de små ejendomme og beplantede, medens godsejer Branth, Sdr. Elkjær på tilsvarende vis tog sig af den vestligste del i Sulsted sogn.

Jeg er født i Hostrup og har tilbragt hele min barndom og tidligste ungdom i 1930'erne og begyndelsen af 1940'erne her som nær nabo til "Bakkerne", som vi ganske enkelt kaldte hele bakkepartiet. De var en del af vor "jagtmark" og tumleplads i drengeårene.

Dengang var alle vejene sandede hjulspor, selv vejene fra Vestbjerg til Vodskov og fra Hostrup til Sulsted Kirke. Da var bakkerne skønne og lyngklædte med forblæste bøgebuske og gyvel iblandt, når undtages Branth's plantage og beplantningerne længe mod øst i Hammer sogn.

Acthon Friis, der også har besøgt Hammer Bakker skriver herom i sit bogværk "DE JYDERS LAND", "at skønt en uforstandig granplantning ofte dominerer den naturlige kratbevoksning, fik jeg det mest storslåede indtryk af dette mærkelige landskab".

Siden er nedbrydningen af naturskønheden fortsat ufortrødent, og næsten alle de skønne udsigter er forsvundet.

Sic transit gloria mundi - således forgår al verdens herlighed.

Tilbage til Hostrup, den lille by ved den nordvestlige fod af bakkerne. Den er nu næsten udraderet ved de seneste vejudvidelser. Det er herfra, jeg vil spinde en ende.

Hvor vejen går fra Hostrup til Sulsted Kirke, ligger der ved vejen - 300-400 m ind mod kirken en ejendom, der hedder Damlund, tæt omsluttet af granbevoksning. Dette navn er af nyere dato.

Her lå i min barndom et lille vinkelbygget husmandssted med bliktag beboet af et polsk ægtepar, Katharine og Michael Pietrucha. De var 1. generation af de polske roearbejdere, datidens fremmedarbejdere. Deres eneste barn, sønnen Johannes var min jævnaldrende og legekammerat, så jeg kom ofte i hjemmet. Om stedet, familien og det drama, der udspillede her under sidste fase af 2. verdenskrig kunne berettes en del, men jeg vil gå længere tilbage i tiden om dette sted.

Går man 200-300 år tilbage i tiden, lå der her et betydeligt gårdbrug - en helgård under Vang - kaldet Hostrupgården.

Ved anlæggelsen af landevejen fra Aalborg til Hjørring i midten af forrige århundrede blev gården udstykket, og på hovedparcelen opførtes Hostrupgården nær landevejen.

I Hostrupgården i bakkerne voksede der for godt et par hundrede år siden en dreng op, der hed Christen. Han var en livlig og velbegavet dreng, og faderen fandt udvej for at få ham sendt på latinskolen i Aalborg. Som student rejste han til København, og på universitetet lod han sig indskrive som Christianus Hostropius - Christen fra Hostrup. Da tidens fylde var inde, vendte han hjem til Vendsyssel som teologisk kandidat.

Dengang var det præsterne, der havde vanskelighed med at finde arbejde, - ofte måtte man vente op til 20 år på at få et embede, og mange teologer søgte derfor degnestillinger. Således gik det

også Christen. Han fik ansættelse som degn i Øster Brønderslev og forblev som sådan der resten af sit liv. I degnhjemmet voksede et stort kuld børn op. En af sønnerne, Peder, havde arvet sin faders begavelse, og han var dygtig til "at spille violin og gø-re vers". Den poetiske evne gav Peder igen i arv til sine børn.

Som faderen rejste han til København, men ikke for at studere. Han blev kgl. justermester, d.v.s. vægtkontrollant, og giftede sig med en præstedatter, der var blevet tidligt enke efter B. S. Ingemanns broder.

I justermesterhjemmet voksede "en syngende børneflokk" op. Et af børnene, den lille og spinkle Jens Christian havde en særlig poetisk begavelse. Han var født i 1818, men han mistede sin fader allerede, da han var 12 år gammel. Moderen formåede dog at få drengen sendt på latinskolen, og som student kom han til at bo på Regensen, og han blev teologisk kandidat i 1843.

Christian Hostrup følte sig draget i 2 retninger, digtningen og kirken. Som Regensianer var han for kammeraterne den fødte sanger og lystige digter, der strøede om sig med muntre viser, som i hvert fald langt op i dette århundrede levede blandt studenterne.

Ved sammenslutningen af de 2 studentersamfund, Studenterforeningen og Academicum, afholdtes en fest, hvor Christian Hostrups lystige og vel nok mest kendte skuespil "Genboerne" blev opført for første gang. Gad vidst hvor mange gange siden. De fleste kender sikkert Hostrups komedier, udover "Genboerne" bl.a. "Eventyr på Fodrejsen", "En spurv i Tranedans" og mange flere.

Efter giftermål i 1854 med digteren Carsten Hauchs datter og efter stærk påvirkning af Søren Kirkegårds tanker besluttede Hostrup sig for at blive præst.

Det blev han i Silkeborg og Linå i 1856, og 1862 blev han af kongen kaldet til slotspræst på Frederiksborg.

Lystigheden i ungdomsårene afløstes i mandomsårene af en vældig produktion af åndelige sange og har bidraget væsentligt til for-

øgelse af den danske sangskat. Ligeledes har han også digtet en del salmer.

Han tog gennem sin digtning og virke iøvrigt opgaven op som nationens trøster i nederlagets år 1864 og de følgende års nationale mismod i vort folk.

Christian Hostrup døde i 1892.

Den lille landsby, Hostrup, har således fostret - omend i 3. slægtled - en af landets betydelige digtere, hvis navn huskes endnu 100 år efter hans død og sikkert også vil blive det i mange generationer fremover.

Karl Møller.

Tal med på tur - i HAMMER BAKKER

I Vodskov ligger bebyggelsen Lille Tingbakke, her kan du parkere. Når du så går ad Tingvejen mod vest, har du Vodskov Tingmark på din højre hånd, og 3-400 m. længere fremme går en vej til højre i kanten af skoven og marken. Det er her vi drejer ind i Hammer Bakker.

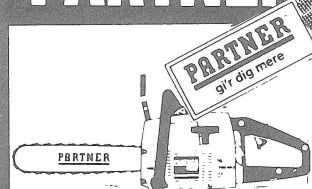
ET AF DANMARKS OPRINDELIGE TRÆER.

Vi kommer forbi en gammel skovfyr, fyrretræet med den ranke stamme, rødlig bark og blågrønne nåle. Dette eksemplar er sikkert det ældste træ i området. Hvor gammelt? Hvad har det oplevet? Fyrretræet er næst efter birken det ældste træ i Danmark. Det voksede her for 8000 år siden og blev hårdt trængt af først ege- siden bøgeskoven, men først helt op mod vor tid blev det udryddet - af menneskene. De sidste rester af de tidligere udbredte skovfyrskove forsvandt inden udgangen af det 18. århundrede. Det indførtes igen, men dyrkning af skovfyr har i Danmark været ret besværlig, først og fremmest fordi det har været vanskeligt at finde frem til de rigtige racer. I det øvrige Skandinavien er det et overordentlig vigtigt skovtræ. Norges bjælkehuse og stavkirker, der ofte har en anseelig alder (ca. 1800 år) er bygget af skovfyr og anvendelsen i bygningsindustrien er også i vore dage stor.

KJÆR HERREDSTING.

Efter at have filosoferet lidt ved skovfyrren, lader vi blikket glide op over skråningen mod vest, hvor udsynet desværre hurtigt standses af en plantage af rødgran, som aldrig har vokset naturligt i Danmark. Men et sted der oppe mellem granerne har Kjær Herredsting ligget. Under åben himmel indtil 1639. Retshandlingerne

Prøv en ny PARTNER

PARTNER 360
motorsav med 18"
sværd.

1395,-
Excl. moms

Prøv den hos
Fagmanden

Græstrimmer/ buskrydder

Rydder græs, buske og småtræer på vanskeligt tilgængelige steder.

Priser
fra kun **995,-**
excl. moms

**PJ Skov
værktøj**

Thistedvej 100 - 9400 Norresunby
98 17 27 33

Altid brugte save på lager.

skulle jo dengang (som nu) være tilgængelige for offentligheden. Året rundt uanset vejrlig trådte retten sammen her begyndende den første tirsdag efter Hellig Tre Konger og sluttende den sidste tirsdag inden jul.

Op hvilke sager har det så været, retten skulle afgøre på dette sted? Det fremgår af de gamle tingbøger, at det stort set har været de samme som i dag: Uenighed om skel, tyveri, røveri, vold og mord. Men hertil kom den særlige form for mandschauvinisme, som førte til forfølgelse af kvinder for trolddom og hekseri samt utugt, men også mænd af småkårsfolket fik rettens strenge magt at føle. Således blev "lille Peder Laursen" fra Vester Hassing i 1632 hængt på grund af tyveri.

GALJEBAKKEN.

Hvis ikke sagen har kunnet klares med bøde eller fængsel, så har dommen også kunnet eksekveres på stedet - og stedet vil sige galjebakken. Hvor blev lille Peder Laursen hængt, Ulsted Mette brændt og Maren Nielsdatter pisket (fordi hun "hafde lefvet udi et skørske lefvet och med adskillige Mandkiøn aufflet Børn"). Hvor præcis galjebakken har været, ved ingen, så her er frit slag for gætterier. Det har sikkert ikke været lige ved tingstedet, så liglugten fra de hængte kunne genere de tilstedeværende. På den anden side set, skulle det være et sted, som kunne ses - til skræk og advarsel for de vejfarende og tilhørerne på tingstedet. Kunne det tænkes, at det gamle navn "Skraldbakke", et sted lige på den anden side Tingvejen, kan have noget med sagen at gøre? Det kunne ses fra "Bedestedet" - et offentligt græsningsareal, hvor vejen fra Nørre Sundby delte sig i Hjørringvejen nordpå igennem bakkerne og Sæbyvej, som drejede mod øst. Men se dig omkring. Hvor tror du, at galjen var rejst, heksebålene flammede og skarpretteren fra Aalborg svang sin økse?

KIKKENBORGHØJ.

Vi følger vejen videre frem til en lysning og her umiddelbart drejer til venstre ad en tilgroet vej. Ca. 30-40 m. fremme drejer vejen igen til venstre - altså sydpå. For enden af denne vej, eller rettere dette brandbælte ligger Kikkenborghøj, en smuk rundhøj fra den yngre stenalder. Tidligere har der i højen været et stenkammer med en stensat indgangsåbning, men i det stenfattige Hammer Bakker er stenene her som så mange andre steder fjernet og brugt af mennesker i husbyggeri.

Historisk Selskab i Aalborg har ved højen rejst en mindesten for Kjær Herredsting.

Tinghuset.

Hvor længe der her har været holdt ting under åben himmel, er der ingen der ved, men et stednavn, Østbjerg Tingmark, beliggende centralt midt i bakkerne kan tyde på, at tinget på et tidspunkt er flyttet derfra og hertil.

Trangen til at få retshandlerne lagt indendøre er forståelig, og omkring 1639 blev et tinghus taget i brug, men det blev spoleret af svenskerne under krigen allerede i 1644.

KIKKENBORGS GLEMTE HAVE.

Men nu må vi gå fra Kikkenborghøj tilbage til lysningen. Øst for vejen ud mod Tingmarken står en gruppe popler. Det er efterkommere af en oprindelig poppel, der nu ligger og smuldrer bort, men som engang blev plantet ved et hus kaldet Kikkenborg. Dette var oprindelig skovfogedhus i Østbjerg skov, og det ser ud til, at tinget, efter ødelæggelsen af Tinghuset, har været holdt her. Senere blev Kikkenborg til bondegård, og nu er der kun vegetationen, der vidner om, at her har boet mennesker. Kik dig omkring. Humlem snor sig endnu hvert år højt op i træerne, efter om vinteren at være visnet helt ned. 3 meter op, eller længere kan den nå på en god sommer. Bonden brugte den til ølbrygning til

gavn for smag og holdbarhed. Stikkelsbær, rose, hyld, syren og tjørn minder stadig om, at her har været en have. Nu en af de glemte haver, som forfatteren til Hammer Bakker-bogen, Niels Hedin, så poetisk kalder det.

DE GAMLE SPOR MOD HJØRRING.

Efter stille at have gået rundt og oplevet stemningen og den særegne vegetation på stedet, går vi igen ud på vejen - mod nord nogle få meter, og drejer så ind på vejen mod vest. Lidt fremme passerer vi et dige, og ca. 100 m. længere fremme drejer vi til højre ad en gammel, tilgroet hulvej. Vi står nu i et af de oprindelige gamle spor af hovedvejen mod Hjørring. Vi kan endnu med en fod i hvert hjulspor markere os vognenes bredde. Hulveje dannes kun, hvor terrænet skræner, så regnvand og smeltevand kan føre det opkørte materiale bort. Her i bakken ligger flere parallelle spor, for når et spor var kørt til ælte, måtte der findes en vej ved siden af. Desværre er det nu ikke ege- og bøgepur samt lyng, men derimod øde granplantage, som dækker stedet.

Det gamle kort fra Hammer Bakker-bogen er godt at have med. God tur.

Per Thomassen.

KURT'S SAVVÆRK/ TØMMERHANDEL

v. Kurt Jensen . Søhusevej 54 . Hammer Bakker . 9380 Vestbjerg . Tlf. 98 29 70 16

TRÆ købes, evt. på roden, også mindre partier.

OPSKÆRING af tømmer.

SALG af tømmer, brædder og lægter
direkte fra savværket.

Fredag kl. 12.00 - 18.00

Lørdag kl. 08.00 - 12.00

eller efter aftale på tlf. 98 29 70 16

(bedst mellem kl. 18 - 20).
